

SZAKMAI FILMKÍSÉRŐ

a „Kívülállók” című filmhez

Ajánlás

A Fiatal Művészekért Alapítvány és a Forrás Gyermek- és Ifjúságvédő Alapítvány bűnmegelőzési filmet forgatott „Kívülállók” címmel. A film megpróbál miérteket, ok-okozati összefüggéseket keresni a szereplők deviáns viselkedése és társadalmi, családi, lelki háttérük között. Drog, alkoholfogyasztás, erőszak, dohányzás, közöny, családi konfliktus, iskolai erőszak - a film megpróbál valamennyivel harcba szállni.

A Kívülállók című film elkészítésekor nem az volt a célunk, hogy bárkit, bámiről kioktassunk vagy valamit megmagyarázzunk, esetleg felelősöket keressünk. Arra törekedtünk, hogy bemutassunk egy történetet, annak több lehetséges végkifejletet is adva, s így beszélgetést, feldolgozást kezdeményezzünk. A drog, az erőszak, a fiatalok dohány- és alkoholfogyasztás mind olyan problémák, amikről beszélni lehet és kell is. Azt, hogy ezek mennyire súlyosak, és hogy egyre inkább jelen vannak a fiatalok életében, mindenki tudja, de azt, hogy ezeket hogyan lehetne megszüntetni, arra csak próbálkozásokat találunk. Ez is egy ilyen próbálkozás, melyet megpróbáltam drámatanárként, diákszínjász-rendezőként a 14-18 éves korosztályról gyűjtött tapasztalataimmal életszerűvé, fiataloktól és fiatalokról szólóvá tenni. Az alábbi kérdéseket a feldolgozásban segítő pedagógusnak, prevenció szakembernek, kortárssegítőnek ajánlom, azt nem feledve, hogy a legjobb kérdések mindig az adott pillanat szülöttei.

Ákli Krisztián
a Kívülállók c. film írója és rendezője

Sok filmet láttunk már a drogozásról és a devianciákról. Vannak olyanok, melyek hatnak ránk, és vannak, amelyek nem érintenek meg bennünket. Vannak, amelyek nagy kalandnak mutatják ezt, és vannak, amelyek elborzasztanak. Vannak, amelyek nevelni akarnak, mások viszont csak könnyű kikapcsolódást jelentenek.

Ez a film egyik iménti funkciót sem akarja betölteni. A képsorokból ugyan kibontakoznak történetek, életutak elemeit, folyamatát is látjuk, de kifejezetten filmes eszközök segítségével olyan hatások érik a befogadót, melyek továbbgondolásra készítetik, vagy sokszor érzelmi szinten ragadják meg. Tehát a film nem érnek véget a képernyő elsötétülésével, bennünk tovább pereg, nem hagy békén. Akárcsak a probléma, a fiatalok droghasználata és az erről való gondolkodás, eszmecsere. Nem hagyja azt, hogy hozzászokjunk ehhez. A film lehetőséget ad a néha nehezen kezdődő beszélgetések beindulásához. Ajánlom mindenkinek.

Dr. Szemelyácz János
pszichiáter-addiktológus

Didaktikai útmutató

- Ne használja munkájához úgy a filmet, hogy előzőleg nem nézte meg többször, és nem töprengett rajta. Ismerje fel a film szimbólumrendszerét és a készítőik üzenetét.
- Nagyon fontos, hogy a fiataloknak ne mondjuk meg előre, hogy milyen filmet fognak látni, mert tele vannak előítéletekkel.
- Egy alkalommal (pl. 45 perces tanóra) elején tekintsünk meg a filmet, és utána adjunk lehetőséget a beszélgetésre. Lehetőség szerint csak kiscsoportban (8-12 fő) dolgozzunk. Ha tudunk, bontsunk osztályt.
- Célszerű tanórán kívül, egy külsős vagy az osztálytól, csoporttól független személy, aki vezeti a megbeszélést. Legkedvezőbb talán a kortárs oktatók alkalmazása, amennyiben ez lehetséges.
- A kép mellett nagyon fontosak a hanghatások. A vetítések során törekedjünk a jó minőségű hang biztosítására. Kis számítógép hangszórót ne használjunk, mert alkalmatlan a hanghatások érvényesüléséhez.
- A verbális kommunikáció, a filmek nonverbális képi megjelenítései és a zene együttes hatása, a szimbólumok és szimbólum rendszerek lehetővé teszik a néző érzéseinek és gondolatainak szárnyalását, a témában való elmélyülését.
- A film levetítését követően ne frontálisan dolgozzunk, hanem ülünk körbe, és legyen türelmünk várni a spontán reakciókra.
- Lehetőség szerint vonjunk bele a beszélgetésbe mindenkit (de ne erőltetve, direkt módon).
- A fiatalokkal folytatott beszélgetések során a filmek segítségül, vitaindítóul szolgálnak. A beszélgetés során adjunk lehetőséget arra, hogy mindenki elmondhassa aktuális érzéseit. Nem fontos strukturált kérdések alkalmazása, lehet a fiatalok spontaneitására is alapozni.
- Adjunk lehetőséget a későbbi személyes megtalálásra. A problémák nyitottá tételéhez sokszor több időnek kell eltelnie.

Feldolgozást segítő kérdések

- Mit tudunk meg a négy központi szereplő személyiségéről?
- Jellemezd a négy központi karaktert; mi az, amiben különböznek, mi az, amiben hasonlítanak?
- Mit tudunk meg a négy központi szereplő családi, szociális háttéréről?
- Ki az, akihez segítségért fordulhattak volna?
- Ki az, aki megakadályozhatta volna őket tettük elkövetésében?
- Melyik mellékszereplő ébresztett benned szimpátiát, miért?
- Mi történt a drog elfogyasztása után?
- Milyen kábítószer lehetett a szereplők által elfogyasztott anyag?
- Miért lett „Kívülállók” a film címe?
- Ha más címet adhatnál, mi lenne az?
- Ki az, aki felelősségre vonható a történetekért büntetőjogilag?
- Ki az, aki felelősségre vonható a történetekért morálisan?
- Fogalmazd meg kérdéseket, amiket feltennél a szereplők valamelyikének!
- Mi az, ami tetszett a filmben, mi az, ami nem, miért?
- Milyen jövőképet képzel el a főszereplőknek a filmben történetek után?
- Milyen jövőképet képzel el a főszereplőknek akkor, ha a kábítószer nem fogyasztották volna el?
- Vajon mennyi idő alatt zajlottak le az események?
- Mi az, ami szoros összefüggésben van a történet végkifejletével, mi az, ami nem?

A film a Somogy Megyei Kormányhivatal megbízásából „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés – különös tekintettel az iskolai erőszakra – Somogy megyében” TÁMOP 5.6.1.C-11/2-2011-0010 pályázat keretében valósult meg.